

อรรถปริวรรต : การตีความปรัชญาหลังนวยุค
กับพุทธปรัชญาสาราณียธรรม 6 เสริมสร้างสังคมคุณธรรม*
HERMENEUTICS: SCIENCE OF INTERPRETATION
OF POSTMODERN PHILOSOPHY WITH SARANIYADHAMMA VI
TO REINFORCE VIRTUOUS SOCIETY

กันยาวิรี สัทธาพงษ์

Kanyawee Sathapong

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Saint John's University, Thailand.

E-mail: kanyawee@forecastsscience.com

บทคัดย่อ

สังคมไทยยุคโลกาภิวัตน์ที่ค่านิยมวัตถุนิยมและบริโภคนิยมกำลังจะเปลี่ยนแปลง การปลุกจิตสำนึกแห่งความดีงามทางจิตใจที่ให้ตระหนักถึงคำว่า “การให้ การแบ่งปัน” เมื่อสังคมไทยมีความความปรารถนาดี ด้วยพื้นฐานของความรัก ความเมตตากรุณา ย่อมนำความสงบสุขกลับคืนมาให้กับสังคม กล่าวได้ว่า “ความรัก” เป็นพื้นฐานของคุณธรรมความดีงาม คุณธรรมเป็นธรรมของคนดีที่สร้างให้บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ประสบความสำเร็จในกิจที่ตั้งใจกระทำ ทำให้บุคคลเหล่านั้นเป็นที่ระลึกรู้ถึงในคุณงามความดีที่เขาสร้างไว้ คือ พุทธปรัชญาสาราณียธรรม 6 และเมื่อนำปรัชญาที่เหมาะสมในยุคโลกาภิวัตน์คือ ปรัชญาหลังนวยุคที่มีหลักในการยอมรับสิ่งที่ดีจากหลายศาสตร์ความรู้โดยใช้วิจารณ์ญาณผ่านการตีความด้วยหลักอรรถปริวรรตโดยใช้เครื่องมือ ทฤษฎีการหลอมรวมครอบฟ้าเพื่อสรรหาแนวคิดร่วม เคารพความเห็นต่าง มองหาจุดเชื่อมโยงผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ ด้วยแนวคิดการเสวนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หาจุดเชื่อมโยงของความเหมือนท่ามกลางความต่างด้วยการประนีประนอม มนุษย์ในสังคมจึงควรฝึกจิตใจให้เคารพความคิดและยอมรับความเห็นของผู้อื่นด้วยความเต็มใจ อันแสดงออกถึงการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นทำให้

---

* Received 14 March 2019; Revised 21 March 2019; Accepted 2 April 2019.

เกิดบรรยากาศแห่งความร่วมมือ ประยุกต์เข้ากับหลักคำสอนพุทธปรัชญาสาราณียธรรม 6 ที่เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตด้วยสัมมาทิฐิช่วยลดความขัดแย้ง เสริมสร้างความสามัคคี ก่อให้เกิดความระลึกถึงคุณงามความดีที่หล่อหลอมเข้าไปในจิตใจ ให้คิด พูด กระทำด้วยความดี ความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความนุ่มนวลแต่มีความเข้มแข็งในทางจิตใจ นอกจากนี้การให้และการแบ่งปันเป็นคุณธรรมเบื้องต้นที่ช่วยคลายความยึดมั่น ถือมันลงได้ ด้วยการเปิดใจยอมรับความช่วยเหลือ เมื่อผู้รับรู้สึกซาบซึ้งขอบคุณในความช่วยเหลือ ผู้ให้เกิดปิติร่วมยินดีเมื่อเห็นผู้รับมีความสุข เมื่อต่างก็มีความรู้สึกร่วมคือมีความสุขร่วมกัน เกิดความรู้สึกร่วมกันไปด้วย เป็นชุมชนที่มีแต่คนคิดดี ทำดี ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น เป็นสังคมคุณธรรมที่ตระหนักในความดีงาม ความดีงามนี้จะค่อยๆ เปลี่ยนสังคมที่แก่งแย่งชิงดี เป็นสังคมแห่งการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน คุณธรรมสาราณียธรรม 6 พร้อมกับแนวคิดปรัชญาหลังนวยุคมีคุณประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติช่วยให้สังคมนี้เป็นสังคมคุณธรรมที่เต็มไปด้วยคนที่สัมมาทิฐิ คิดดีร่วมกับผู้อื่น กระทำดีทั้งกาย วาจา ใจด้วยหลักเมตตา เกรงครัดในศีลธรรมที่ไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น แต่กลับพร้อมให้ความช่วยเหลือแบ่งปันเมื่อเห็นผู้อื่นมีปัญหา นำมาซึ่งความสงบสุขสู่สังคม

คำสำคัญ: อรรถปริวรรต, ปรัชญาหลังนวยุค, พุทธปรัชญาสาราณียธรรม 6

Abstract

Thai society in globalization accept materialism and consumerism as a law of living are changing. Activating the conscience of good mental by awareness of the word "giving & sharing". When Thai society has the good will to each other with the basics of love, kindness which bring the peace back to the society. It is said that "love" is the basis of morality, virtue of good people make themselves succeed in the act of intent. It makes them memorable in the goodness that he created that is Buddhist doctrines Saraniyadhamma VI and when we get the right philosophy in the globalization era that is postmodern philosophy. It accepts the good things from variety theories of knowledge by using judgement under process of interpretation with hermeneutics by the tool of fusion of horizons

theory to find the same concept, respect different idea, get connection point which pass the process of analysis, synthesis, criticism with the concept of dialogue and change opinion together to find the link of similarity among differences by reconciliation. Human beings in society should practice their minds to respect the other thoughts and accept their opinions willingly. To express respect for human rights and dignity of others to build the atmosphere of cooperation apply with Buddhist doctrines Saraniyadhamma VI which is the basis of living with right view that help to reduce conflict and strengthen harmony. It makes others keep one in mind which is molded into the heart that think, speak and do the goodness. Humility is the virtue that promotes gentleness but strengthens the mind. In addition, giving and sharing are the primary virtue that disintegrate the hold of fixation by accepting other help. When the recipient feels grateful for those help and the giver also feel happy too when see the recipient is happy. It is a community where people think good, do good, think to benefit of others, it is a virtuous society which realizes in its goodness. This good will gradually change the struggling society to the cooperation society. Virtue of Saraniyadhamma VI Along with the postmodern philosophy give the benefits to mankind. It makes this virtuous society is full of people who think well in all of good, act with good heart, strictly moral in not thinking of hurting others but ready to help with sharing when see the others are in trouble which bring happiness and peace to society.

Keywords: Hermeneutics, postmodern philosophy, Virtue of Saraniyadhamma VI.

บทนำ

สังคมไทยยุคโลกาภิวัตน์ที่ค่านิยมวัตถุนิยมและบริโภคนิยมจนเกิดปัญหาสังคม มีวลีที่แพร่หลายในสังคม “Greed is great” โลกนั้นดี พาให้เจริญ (ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์, สุภาพ สิริ

บรรสพ. วรรณจรียา สุขรุ่ง, 2555, หน้า 193) มนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมสนใจต่อผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับ ขาดความยับยั้งพร้อมทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองไม่สนใจว่าจะล่วงละเมิดเอาเปรียบทำลายสิทธิของผู้อื่น สังคมที่ขาดคุณธรรมพื้นฐาน เช่น ศิล ๕ สามารถส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของการอยู่ร่วมกันอย่างไรความสุข เป็นสังคมที่เบียดเบียนเอาเปรียบสร้างความเดือดร้อนที่มีสาเหตุจากการไม่เคารพสิทธิผู้อื่น มัวหลงคิดแต่จะล่วงละเมิดหลอกลวง เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของตนเองฝ่ายเดียว แต่ปัจจุบันนี้สังคมไทยกำลังจะเปลี่ยนแปลงไป ด้วยสังคมที่มีคนกล้า ที่ลุกขึ้นมาเปิดเผยตัว แสดงความกล้าหาญในการกระทำ ความดี อย่างที่ไม่เคยเห็นมาก่อน การปลุกจิตสำนึกแห่งความดีงามทางจิตใจที่ออกมารณรงค์ให้ตระหนักถึงคำว่า “การให้ การแบ่งปัน” ดังเช่น โครงการก้าวคนละก้าวของนักวิ่งชื่อดัง ตูน บอดี้สแลม หรือ คุณอาทิตย์ราห์ คงมาลัย ผู้ออกมาริเริ่มโครงการ ได้สร้างปรากฏการณ์รวมพลังคนไทยร่วมกันบริจาคเงินเพื่อซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ให้กับ 11 โรงพยาบาล เป็นกระแสดังในโลกโซเชียลที่ทำให้เห็นน้ำใจของคนไทยหลังไหลมารวมกันแบ่งปันในรูปแบบต่างๆกัน บางคนก็มาช่วยบริจาคเงิน มาร่วมวิ่งในขบวนเดียวกันหรือมาเป็นทีมงานเบื้องหลังช่วยสนับสนุนโครงการนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ช่วงเวลานั้นเป็นช่วงเวลาที่คุณไทยมีความสามัคคีกัน ร่วมแรงร่วมใจกันทำสิ่งที่เป็นกุศลด้วยการปลุกจิตสำนึกของการให้การช่วยเหลือ การแบ่งปันและร่วมกันมีความสุขกับการให้ในครั้งนั้น ดังที่ท่าน ว.วชิระ เมธี พระนักเทศน์ชื่อดังได้อนุมอทนาถึงความดีงามที่ริเริ่มโดย คุณตูน บอดี้สแลมว่า “วิ่งบนถนน สะเทือนถึงหัวใจ” สามารถกระตุ้นปลุกจิตสำนึกในหัวใจคนไทยให้ลุกขึ้นมาทำความดีด้วยการให้ การเสียสละ แบ่งปันให้กันและกันอย่างไม่มีเงื่อนไข ทำให้สังคมแห่งความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อันเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยที่มีมาแต่ดั้งเดิม เป็นสังคมที่ดีงามได้หวนกลับมาสู่ยุคปัจจุบัน และคงปฏิเสธไม่ได้เลยว่าชาวนี้นี้ในช่วงเวลาปลายปีพุทธศักราช 2560 เป็นช่วงเวลา สร้างความสุขให้กับชาวไทยอย่างมาก และที่มากขึ้นไปอีกในปีพุทธศักราช 2561 มีเหตุการณ์ที่โลกต้องจารึกถึงความรักความปรารถนาดี มิตรภาพ ความร่วมมือที่หลังไหลมาทั่วทุกมุมโลกจากเหตุการณ์ ภารกิจช่วยเหลือทีมหมูป่าอะคาดีมี 13 ชีวิตจากถ้ำหลวง ขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย

เมื่อสังคมไทยมีความปรารถนาดีให้กันและกัน ด้วยพื้นฐานของความรัก ความเมตตากรุณา ย่อมนำมาความสงบสุขกลับคืนมาให้กับสังคม กล่าวได้ว่า “ความรัก” เป็นพื้นฐานของคุณธรรม ความดีงาม คุณธรรมเป็นธรรมของคนดี คนดี คือ คนที่ทำความดีให้ผู้อื่นด้วย

หัวใจที่เปี่ยมด้วยความปรารถนาดี ความเมตตา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พร้อมช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสกว่าตนเอง คุณธรรมที่ประกอบให้บุคคลเหล่านั้นถึงพร้อมด้วยความดีดังกล่าว ประกอบด้วยความเสียสละ ความเพียร ความอดทน ที่หล่อหลอมให้บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ประสบความสำเร็จในกิจที่ตั้งใจกระทำ ย่อมทำให้บุคคลเหล่านั้นเป็นที่ระลึกถึง นึกถึงในคุณงามความดีที่เขาสร้างไว้ ผู้เขียนมีความเห็นว่า สังคมไทยจะน่าอยู่และมีความสุขสงบได้ หากทุกคนมีความคิด ความเชื่อที่ตระหนักถึงการทำความดี สร้างค่านิยมที่ว่าคุณค่าของคนอยู่ที่ผลของการทำความดี อย่างน้อยที่สุดความดีจากการให้ความปรารถนาดีต่อกัน ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง ย่อมช่วยให้สลายความขัดแย้ง เสริมความรักสามัคคี นำมาซึ่งสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน แม้จะมีความต่างจากเชื้อชาติ ศาสนา แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ เพราะมีหัวใจที่มีคุณธรรมของการให้ การแบ่งปันอย่างเดียวกัน

ปัจจุบันแนวคิดของคนในสังคมไทยเริ่มเปลี่ยนความคิดเป็นสังคมคุณธรรมที่ทุกคนระลึกถึงผู้ที่ทำความดีงามว่าเป็นผู้ที่ควรให้ความเคารพนับถือ ผู้เขียนนึกถึงคำสอนของพระพุทธศาสนาที่กล่าวไว้ คือ “สาราณียธรรม 6” เป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง มีคุณธรรม 6 ประการที่ผู้ใดได้ประพฤติปฏิบัติแล้วย่อมเป็นที่ระลึกนึกถึง สรรเสริญในคุณงามความดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปรัชญาหลังนวยุค ที่เน้นแนวคิดนอกกรอบ ไม่ยึดถือในหลักความเชื่อเดิม (วัตถุนิยม) พร้อมเปิดใจรับแนวคิดใหม่ด้วยปัญญาและวิจารณญาณ รับผิดชอบต่อชีวิต (แนวคิดค่านิยมของความดีงาม) มีประโยชน์มาประยุกต์ใช้เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมเป็นส่วนย่อยของสังคมที่ทำให้สังคมมีแต่ความสงบสุข ผู้เขียนจึงขอแนะนำหลักอรรถปริวรรตการตีความ มาช่วยตีความแนวความคิดปรัชญาหลังนวยุค (กิริติ บุญเจือ, 2549) และพุทธปรัชญาสาราณียธรรม 6 เพื่อหาความเหมือนและจุดเชื่อมโยงเพื่อช่วยหาแนวคิดสร้างเสริมสังคมคุณธรรม ให้สังคมไทยได้มีความสงบสุขอย่างยั่งยืน

กรอบความคิด

รูปที่ 1 กรอบความคิด

แนวคิดปรัชญาหลังนวยุค

กระบวนทรรศน์หลังนวยุค (Postmodern Paradigm) เป็นการพัฒนาความรู้เพื่อแก้ปัญหาจากแนวคิดกระบวนทรรศน์นวยุคที่ยึดถือวัตถุนิยมเป็นหลักในการดำรงชีวิตที่มีปัญหาจากการยึดมั่นถือมั่น ต่างฝ่ายต่างใช้เหตุผลสนับสนุนความคิดความรู้ตนเองว่าถูกต้อง ต่างฝ่ายต่างยึดมั่นความคิดของตนว่าดีที่สุดจึงไม่ยอมรับความคิดของผู้อื่น เกิดความขัดแย้งตามมาทำให้สังคมไม่สงบสุข ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งแตกแยกนี้ กระบวนทรรศน์หลังนวยุคจึงเข้ามามีบทบาทแก้ไขด้วยแนวคิดของปรัชญาหลังนวยุคที่คิดแบบนอกกรอบ ไม่ยึดติดกับแนวคิดหรือความเชื่อเดิม ที่พร้อมยอมรับความรู้ทุกสิ่งด้วยวิจารณญาณ ด้วยมุมมองหลายแง่มุมมาวิเคราะห์และเสวนาเพื่อหาสาระที่เป็นประโยชน์ การวิเคราะห์ความรู้ทุกสิ่งนั้นเพื่อหาจุดร่วมของทุกศาสตร์ความรู้ที่มีประโยชน์และมีความเกี่ยวเนื่องกัน ความรู้ใดที่ไม่เกี่ยวเนื่องกันก็จะละความรู้นั้นไว้ก่อน เมื่อไรพบแง่ดีและความเกี่ยวเนื่องของความรู้นั้นก็ค่อยนำออกมาใช้ เพราะความรู้ของมนุษย์มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เมื่อความรู้ใหม่เข้ามาก็สามารถต่อยอดความรู้ที่เก่า ความรู้จึงสามารถพัฒนาขึ้นโดยลำดับ (สัมภาษณ์ศาสตราจารย์พิเศษอดิศักดิ์ ทอง

บุญ สาขาวิชาปรัชญา (ราชบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย , กรรมการวิชาการของราชบัณฑิตยสถาน, อาจารย์พิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านคัมภีร์พุทธศาสตร์ กองวิชาการ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ของสภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สัมภาษณ์ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วันที่ 3 กันยายน 2556 (กันยาวิรุ สัทธาพงษ์, 2560, หน้า 225)

หลักปรัชญาหลังนวยุคที่เกี่ยวกับอรรถปริวรรต

ทฤษฎีความรู้ของปรัชญาหลังนวยุค ช่วยเปิดโลกทัศน์ให้ยอมรับทุกศาสตร์ความรู้ที่มีคุณประโยชน์จากเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมและกาลเทศะที่แตกต่างกัน ผู้เรียนรู้สามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์ความรู้ที่หลากหลายนั้นด้วยสติปัญญา วิจารณญาณในการคิดวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเรื่องราวที่เกี่ยวข้องหรืออุปสรรคที่เผชิญอยู่ หัวใจสำคัญของการเรียนรู้คือ สติ ปัญญาและหลักการคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุผล ทฤษฎีเรียนรู้ของปรัชญาหลังนวยุคมีเครื่องมือช่วยเพิ่มพูนความรู้และยอมรับความรู้ใหม่จากแหล่งความรู้อื่นสามารถต่อยอดและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องด้วยอรรถปริวรรตศาสตร์ (hermeneutics) คือ ศาสตร์วิชาว่าด้วยการตีความหมาย การแปลความหมายจากเนื้อความตามตัวอักษร โดยสื่อความหมายตามความต้องการของผู้ใช้ร่วมกันทั้งผู้สื่อและผู้รับ การตีความหมายเพื่อขจัดความไม่รู้ ความสงสัย ต้องการให้รู้ว่าคำนั้นเกี่ยวกับเรื่องอะไร มีสถานการณ์อย่างไร และเพื่อให้เข้าใจว่าข้อความนั้นมีคุณค่าทางไหนและการตีความเพื่อตอบสนองความอยากรู้ความหมายของมนุษย์ ดังที่แมร์โลปงตี (Merleau-Ponty) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสกล่าวว่า “คนถูกสาปให้อยากรู้ความหมาย” (Man is condemned to meaning) (กิริติ บุญเจือ, 2546, หน้า 27-28) เครื่องมือที่สำคัญของปรัชญาที่ช่วยให้มนุษย์สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้ หรือเข้าใจความหมายจากบทความ บทประพันธ์ถึงความต้องการที่ผู้ประพันธ์จะสื่อออกไป ผนวกกับความสามารถของผู้รับสื่อจะตีความหมายของบทความนั้นด้วยความสามารถส่วนบุคคลที่มีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ การศึกษา สิ่งแวดล้อม อาชีพ สังคม วัฒนธรรมประเพณีและพื้นฐานทางครอบครัว ซึ่งบางครั้งผู้รับสื่ออาจตีความและเข้าใจจากบทประพันธ์นั้นได้ลึกซึ้งกว่าที่ผู้ประพันธ์

ตั้งใจเสียอีก เครื่องมือสำคัญของปรัชญานี้คือ วิชาอรรถปริวรรต หรือ เฮอร์เมนูติกส์ (hermeneutics)

อรรถปริวรรต (Hermeneutics)

เฮอร์เมนูติกส์คือทฤษฎีเชิงปรัชญาว่าด้วยความรู้ที่อ้างอิงยืนยันว่า การเข้าใจในทุกๆกรณีมีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อมโยงอย่างจำเป็นกับการตีความและการนำไปปรับใช้ มโนทัศน์ของกาดาเมอร์ว่าด้วยการเข้าใจและการตีความถูกนำไปประยุกต์ใช้ในการอภิปรายถกเถียงประเด็นต่างๆ อย่างกว้างขวาง เพราะเนื้อหาที่ศึกษาล้วนต้องอาศัยการตีความ การทำความเข้าใจ และอธิบายชี้แจง เฮอร์เมนูติกส์จึงเป็นวิชาที่ช่วยหล่อหลอม”ทัศนคติมุมมองที่เปิดกว้าง (open-mindedness) และ”ความพร้อมรับรู้อึ้ง” (receptiveness) (สมบัติ พรศิริเจริญพันธ์, 2559) ดิลายให้แนวคิดของการ “ตีความ” (interpret) ชีวิตมนุษย์ทั้งบันทึกผ่านคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ งานวรรณกรรม หรือตัวบทกฎหมาย ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับการเข้าใจเชิงประวัติศาสตร์ จุดมุ่งหมายของการแปลก็เพื่อธำรงรักษาความหมายของตัวบท ผู้แปลย่อมตระหนักรู้ถึงระยะห่างหรือความแตกต่างที่ยากจะผสานระหว่างภาษาดั้งเดิมของนักประพันธ์(ผู้พูด)กับภาษาของผู้อ่าน(ผู้ฟัง) จากสาเหตุของกาลเวลา ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน ผู้แปลจึงมีหน้าที่อธิบายหรือทำสิ่งที่ตัวบทสื่อสารนั้นให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง

ความหมายอรรถปริวรรต (Hermeneutics)

หลักการตีความเกิดขึ้นมาพร้อมกับการเกิดขึ้นของมนุษย์ เมื่อมนุษย์เกิดขึ้นเขาก็ได้รับพลังแห่งถ้อยคำทำให้สามารถสื่อถึงบุคคลอื่นได้ ในฐานะที่เป็นสัตว์สังคมกล่าวได้ว่าทันทีที่มนุษย์สามารถพูดกับคนอื่นโดยอาศัยภาษาก็ได้ชื่อว่าเขาได้นำเอาหลักการตีความมาใช้ในเชิงปฏิบัติการแล้ว เมื่อใดก็ตามที่เขาพูดกับใครและใครพูดกับเขา เมื่อนั้นขบวนการตีความก็เกิดขึ้น ณ วินาทีนั้น การตีความต้องใช้กฎแห่งเหตุผล ใช้ภูมิปัญญาและใช้การสื่อสารถึงกัน มนุษย์คือนักตีความภาษาที่สามารถทำความเข้าใจผู้อื่นได้ด้วยศิลปะที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ศาสตราจารย์กรีติ บุญเจือ ใช้ศัพท์ อรรถปริวรรต โดยมีรากศัพท์และความหมายมาจาก “อรรถ” (คำสันสกฤต) และ “อถถ” (คำมธ) แปลว่า “เนื้อความ” รวมกับ “ปริวรรต” (คำสันสกฤต) และ “ปริวัตต” (คำมธ) แปลว่า “หมุนเวียน เปลี่ยนแปลง เปลี่ยนไป แปรไป” รวมเป็น

“อรรถปริวรรต” จึงแปลได้ว่า “การแปรเนื้อหาจากความหมายตามตัวอักษรเป็นความหมายตามเกมภาษา” (กิริติ บุญเจือ, 2549)

สมบัติ พรศิริเจริญพันธ์ คิดว่า ความหมายของเฮอ์เมนูติกส์ครอบคลุมตั้งแต่การเป็นกฎ (rules) ศาสตร์ (science) และทฤษฎี (theory) ว่าด้วยการตีความตัวบทจนถึงการเป็นศิลปะ (art) แห่งการเข้าใจ ภายใต้อรรถปริวรรตนี้มีแนวทางที่ต่างกัน คือ กระแสหนึ่งเน้นความสำคัญของแนวทางญาณวิทยา (ค้นหาวิธีวิทยา แสวงหาทฤษฎีว่าด้วยความเข้าใจ) หรืออีกกระแสหนึ่งเน้นทฤษฎีเชิงภววิทยาว่าด้วยการตีความและการเข้าใจมนุษย์โดยอาศัยปรากฏการณ์วิทยาและภาษาสากล ซึ่งท่านมีความเห็นสอดคล้องกับ อิมิลิโอ เบตตี ที่ระบุว่าเฮอ์เมนูติกส์สนับสนุนให้เกิด ความคิด จิตใจที่เปิดกว้างและพัฒนาการรับรู้รับฟัง โดยคิดว่าเฮอ์เมนูติกส์: ศาสตร์ที่ว่าด้วยการตีความและศิลปะแห่งการเข้าใจช่วยบ่มเพาะความอดทน อดกลั้น อันเป็นความสมัครใจยอมรับหรือประนีประนอมกับผู้อื่นสิ่งอื่น โดยเฉพาะผู้อื่นที่คิดต่าง ที่เราไม่ชอบเขาหรือผู้อื่นไม่ชอบเรา เพื่อส่งเสริมให้มีความเคารพพร้อมทั้งฝึกปฏิบัติรับฟังซึ่งกันและกัน ด้วยความอดทนและความซื่อตรง ผู้เขียนคิดว่า ปัญหาความขัดแย้งของสังคมไทยสามารถใช้วิชาเฮอ์เมนูติกส์เป็นศาสตร์ที่ช่วยแก้ปัญหาคความขัดแย้งได้ และเมื่อนำแนวคิดของปรัชญาหลังนวยุคด้วยแนวคิดแสวงหาจุดร่วม เคารพความเห็นต่าง รวมความคิดเป็นหนึ่งเดียว มาใช้ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยลดความขัดแย้งลง

คำว่า “เฮอ์เมนูติกส์” (Hermeneutics) พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาฉบับราชบัณฑิตยสถานบัญญัติศัพท์ภาษาไทยว่า อรรถปริวรรตศาสตร์ หมายถึง ศาสตร์แห่งการตีความ คำนี้เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 17 โดย เจ.ซี.แดนอเออร์ (J.C. Dannhauer) นำมาใช้เป็นคนแรกในกลางศตวรรษ เพื่อใช้ตีความคัมภีร์ทางศาสนากฎหมายและวรรณคดี โดยมีเป้าหมายเพื่อหาความถูกต้องทางภาษาและประวัติศาสตร์ ต่อมาชลายเออร์มาเคอร์ ผู้ได้รับขนานนามว่าเป็นบิดาแห่งการตีความสมัยใหม่ (Clemm, David. E., 1986, หน้า 2) ได้พัฒนาการตีความต่อไปเพื่อใช้ตีความตำราทั่วไป ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นคัมภีร์ทางศาสนาเท่านั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบเจตนารมณ์ของผู้แต่งตำรานั้น ถือว่าผู้แต่งตำรากับผู้ตีความวิจารณ์ตำรานั้นมีจินตนาการต่างกัน ผู้ตีความตำรานั้นน่าจะเข้าถึงความรู้สึกของผู้อ่านตำรานั้นได้ดีกว่าผู้แต่งตำรานั้นเสียด้วยซ้ำ (วีรชาติ นิมอนงค์, 2552, หน้า 8) ต่อมาตีลธาย หันมาพัฒนาศาสตร์แห่งการตีความอย่างเอาจริงเอาจัง โดยสรุปว่าการตีความไม่ควรจำกัดให้ใช้เฉพาะกับ

คัมภีร์ แต่ควรนำมาใช้ตีความพฤติกรรมมนุษย์รวมถึงวัฒนธรรมและสังคมด้วย เรียกว่า วัฏจักรหรือกรอบแห่งการตีความ (the hermeneutic circle) หมายถึง การตีความตามตำราต้องค้นหาริบททางวัฒนธรรมและสังคมที่อยู่เบื้องหลังด้วย ศาสตร์แห่งการตีความเฮร์เมเนติกส์สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเสวนา (Dialogue) เพื่อความเข้าใจที่ดีเพราะถือว่าการเสวนาที่มีการตีความเป็นแกนนำจะทำให้ปราศจากอคติใดๆทั้งสิ้น (วีรชาติ นิมนงค์, 2552, หน้า 9-10) เครื่องมือของอรรถปริวรรต คือ วงจรอรรถปริวรรต (Hermeneutic Circle) และ ทฤษฎีหลอมรวมขอบฟ้า (Fusion of Horizons) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษายุคโลกาภิวัตน์ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ถึงพร้อมด้วยสติปัญญา มีความเฉลียวฉลาดและมีความประพฤติที่ดีงามจึงต้องบูรณาการปรัชญาหลังนวยุคและพุทธปรัชญาเข้าด้วยกันจากหลักอรรถปริวรรตการตีความ โดยเลือกเอาจุดเด่นของแต่ละศาสตร์มาเชื่อมโยงหาจุดสอดคล้องและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินชีวิต

ทฤษฎีการหลอมรวมขอบฟ้า (Fusion of horizons)

Fusion of horizons (2016) เป็นแนวคิดของนักปรัชญาการ์ตาเมอร์ ใช้หลักการแลกเปลี่ยนความคิดด้วยการเสวนากันและกัน เนื่องจากทุกคนมีระบบความจริงในความคิดของตนเองโดยจะเป็นระบบความจริงเดียวกับความคิดของผู้อื่นหรือไม่ ก็ต้องเปิดใจเปิดความคิดเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดว่ามีจุดใดที่ตรงกัน จุดใดที่ต่างกันถ้าตรงกันก็ถือว่ามีความคิดเดียวกับผู้อื่น กาดาเมอร์กล่าวว่า ทฤษฎีการหลอมรวมขอบฟ้าช่วยให้เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกันและกันดีขึ้น จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้ผู้แต่งหรือผู้ประพันธ์บทความสื่อความหมาย ความตั้งใจในอดีตถึงผู้อ่านในปัจจุบัน เมื่อผู้อ่านศึกษาประวัติศาสตร์จะทราบจุดมุ่งหมายของคนในอดีตได้ดียิ่งขึ้น

พุทธปรัชญาสาราณียธรรม 6

สาราณียกรรม ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน ทำให้มีความเคารพกัน ช่วยเหลือกันและสามัคคีพร้อมเพรียงกัน มี 6 อย่าง คือ 1. ตั้งกายกรรมประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนภิกษุสามเณร 2. ตั้งวจีกรรมประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนภิกษุสามเณร 3. ตั้งมโนกรรมประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนภิกษุสามเณร 4. แบ่งปันลาภที่ได้มาโดย

ชอบธรรม 5. รักษาศีลบริสุทธิเสมอกับเพื่อนภิกษุสามเณร (มีศีลสามัญญุต) 6. มีความเห็นร่วมกันได้กับเพื่อนภิกษุสามเณรอื่นๆ (มีทิวฐิสามัญญุต) สารณียธรรม ก็เขียน (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2546, หน้า 282)

สารณียธรรม 6 เป็นหลักธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นหลักธรรมที่เสริมสร้างความรู้สึที่ดีให้เกิดขึ้นต่อกันและกันในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการสร้างความสามัคคี สร้างบรรยากาศในการแสดงถึงความเป็นพวกเดียวกัน พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539 กล่าวถึง หลักสารณียธรรม 6 ไว้ว่า เป็นหลักธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง ธรรมเป็นเหตุที่ระลึกนึกถึงกัน หลักการอยู่ร่วมกัน คือ

1. เมตตากายกรรม ตั้งเมตตากายกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

2. เมตตาวจีกรรม ตั้งเมตตาวจีกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำ ตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

3. เมตตามโนกรรม ตั้งเมตตามโนกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ตั้งจิตปรารถนาคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

4. สาธารณโภคิตา ได้ของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกัน คือ เมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อย ก็ไม่หวงไว้ผู้เดียว นำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่าย ให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคด้วยกัน ชื่อนี้ใช้ อปปฏิวิภตตโกศ ก็ได้

5. ศีลสามัญญุต มีศีลบริสุทธิเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ มีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย ไม่ทำตนให้เป็นผู้ร่าเริงเกี้ยวของหมู่คณะ

6. ทิวฐิสามัญญุต มีทิวฐิงามเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ มีความเห็นชอบร่วมกัน ในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้น สิ้นทุกข์หรือขจัดปัญหา

ธรรม 6 ประการนี้ มีคุณ คือ เป็นสารณียะ ทำให้เป็นที่ระลึกถึง เป็นปิยกรรม ทำให้เป็นที่รัก เป็นครุกรรม ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์ ความประสานกลมกลืน เพื่อ

ความไม่วิวาท เพื่อความสามัคคีและเพื่อเอกราช ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

ตารางเปรียบเทียบ

อรรถปริวรรต : การตีความปรัชญาหลังนวยุคกับพุทธปรัชญาสารณียธรรม 6

สารณียธรรม 6		ปรัชญาหลังนวยุค
เมตตากายกรรม	ช่วยเหลือกิจธุระผู้ร่วมกลุ่มด้วยความเต็มใจ แสดงความเคารพนับถือกันด้วยกิริยาสุภาพ	แสดงความเคารพอ่อนน้อมถ่อมตน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเคารพ
เมตตาวจีกรรม	ช่วยบอกแจ้งข่าว สั่งสอน แนะนำ ตักเตือนสิ่งที่มีประโยชน์ด้วยความปรารถนาดี ด้วยวาจาสุภาพ ด้วยความเคารพนับถือ	ร่วมเสวนา แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล สุภาพด้วยความปรารถนาดี เพื่อหาจุดร่วมที่มีประโยชน์เป็นที่ยอมรับได้ร่วมกัน ส่วนที่เห็นต่างก็เคารพไม่ก้าวก่าย
เมตตามโนกรรม	มีจิตใจที่ปรารถนาดี คิดทำสิ่งดีเป็นประโยชน์ให้กันด้วยจิตใจที่แจ่มใสเบิกบาน ต่างมองเห็นกันในแง่ดี	เปิดใจกว้างและเปิดความคิด ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น มีความคิดในแง่บวก ว่าทุกศาสตร์ความรู้ล้วนมีคุณประโยชน์
สาธารณโภคี	แบ่งปัน จุนเจือช่วยเหลือในทรัพย์ที่ได้มาโดยชอบธรรม ให้กับผู้อื่นด้วยความปรารถนาดี	มีจิตใจที่เป็นมิตร พร้อมแบ่งปันความคิดเห็นที่มีประโยชน์ให้ผู้อื่นด้วยการเสวนา
ศีลสามัญญตา	มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน กระทำแต่สิ่งที่ดีงาม มีความประพฤติที่สุจริต ถูกต้องตามระเบียบกฎเกณฑ์	เคารพความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความสุภาพ ไม่ล่วงละเมิดหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
ทิวฐิสามัญญตา	มีความคิดดี เห็นชอบในสังขธรรมความจริงที่สำคัญ เพื่อค้นหาทางดับทุกข์ ดับปัญหา นำไปสู่ความหลุดพ้น	มีความคิดที่มีเหตุผลและวิจารณ์ญาณในการวิเคราะห์ วิจัย วิชาน ประเมินเลือกสิ่งที่ดี มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต เพื่อขจัดปัญหาและนำชีวิตไปสู่ความสงบสุข

รูปที่ 2 ตารางเปรียบเทียบอรรถปริวรรต : การตีความปรัชญาหลังนวยุคกับพุทธปรัชญาสารณียธรรม 6

บทสรุป

การส่งเสริมการสร้างสังคมคุณธรรมด้วยความรักสามัคคี เป็นทางออกของการลดปัญหาความขัดแย้ง การเอาใจเอาเปรียบเบียดเบียนผู้อื่น ให้เห็นคุณค่าของการร่วมมือช่วยเหลือแบ่งปัน แม้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมด้วยหลักปรัชญาหลังนวยุคและคุณธรรมสาราณียธรรม 6 มาตีความด้วยหลักอรรถปริวรรต หาความเหมือน ความต่าง ความเชื่อมโยง นำสิ่งที่ดีมาประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบัน เพื่อต่อยอดสังคมความรู้คู่คุณธรรมช่วยพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

แนวคิดปรัชญาหลังนวยุคสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความรู้ให้เกิดปัญญาโดยยอมรับสิ่งที่ดีจากหลายศาสตร์ความรู้ ด้วยวิจรรณญาณในการวิเคราะห์ สืบหาเหตุปัจจัย ประเมินหาข้อดีข้อเสีย และเลือกนำเอาสิ่งที่ดีที่สุดมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยมุมมองหลายแง่มุมมาเรียนรู้ผ่านการตีความด้วยหลักอรรถปริวรรตโดยใช้ทฤษฎีการหลอมรวมครอบฟ้าจากการเสวนา เพื่อหาจุดเหมือน จุดต่าง จุดเชื่อมโยง จุดเพิ่มเติมที่มีประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสามัญญตา คือ มีความเห็นชอบร่วมกัน ข้อหนึ่งในสาราณียธรรม 6 เมื่อมีความคิดเห็นเหมือนกันย่อมยอมรับและเลือกนำเอาสิ่งที่ดีที่มีประโยชน์ที่สุดมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของชีวิตมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้เขียนเห็นว่า การได้มาซึ่งความรู้ด้วยปัญญาที่ถึงพร้อมด้วยคุณธรรมจะสร้างสรรค์สังคมให้มีความสุขอย่างยั่งยืน

หลักปรัชญาหลังนวยุคช่วยพัฒนาความรู้อันมีความหลากหลายทฤษฎีความรู้ มีความคิดมองเห็นปัญหาและหาทางแก้ไขด้วยแนวคิดการยอมรับความเห็นของผู้อื่นจากการเสวนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ด้วยทฤษฎีการหลอมรวมครอบฟ้าช่วยให้เกิดความเข้าใจผู้อื่นและผู้อื่นก็เข้าใจตนเอง เมื่อต่างยอมรับความแตกต่างนั้นได้ ความขัดแย้งก็ลดลง การจะยอมรับความต่างทางความคิดได้ต้องพยายามมองหาจุดร่วม จุดเชื่อมโยงโดยหาความเหมือนท่ามกลางความต่างเพื่อให้เกิดความรู้สึกรับด้วยความเต็มใจ มนุษย์ในสังคมควรฝึกจิตใจให้เคารพความคิดและยอมรับความเห็นของผู้อื่นด้วยความเต็มใจอันแสดงออกถึงการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น เมื่อนั้นมนุษย์ในสังคมจะไม่คิดล่วงเกินละเมิดสิทธิ เอาเปรียบซึ่งกันและกัน พร้อมหันมาร่วมมือช่วยเหลือเพราะยอมรับในความเหมือนจนรู้สึกเป็นพวกพ้องเดียวกัน ลดความแตกแยกความขัดแย้ง ส่งเสริมให้เกิดความรักสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือช่วยเหลือกันอันนำมาซึ่งความสุข ก่อให้เกิดบรรยากาศของความเป็น

เอกภาพในความหลากหลาย (Unity in Diversity) หลักปรัชญาหลังนวยุคนี้สอดคล้องกับคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่กล่าวถึง ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ธรรมที่สอนให้เกิดความร่วมมือ คือ คุณธรรมตามหลักคำสอนสาราณียธรรม 6 เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตด้วยสัมมาทิฐิที่ช่วยลดความขัดแย้ง เสริมสร้างความสามัคคีและการสร้างสัมพันธ์มิตรกับผู้อื่น ก่อให้เกิดความระลึกถึงคุณงามความดีที่หล่อหลอมเข้าไปในจิตใจ ให้คิด ให้พูด ให้กระทำด้วยความดี ความงาม ความอ่อนน้อมถ่อมตนเปิดใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น คือการเปิดกรอบฟ้าทางความคิดแลกเปลี่ยนความเห็นด้วยการเสวนาพูดคุยกัน เป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความนุ่มนวลแต่มีความเข้มแข็งในทางจิตใจที่จะเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้สามารถยืนหยัดต่อสู้กับความเปลี่ยนแปลงที่หลังไหลมาทุกทิศทางในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ด้วยวิจรรณญาณใช้ปัญญาคิดพิจารณา

การสร้างค่านิยมเชิดชูคุณธรรมให้เกิดการยอมรับ รับฟังความคิดเห็นโดยคนส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ควรกระทำ เมื่อกาลเวลา สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมความเป็นอยู่มาถึงจุดที่มีการเปลี่ยนแปลงด้วยกระบวนการทรศน์หลังนวยุค ความเชื่อเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันจากการเห็นและเข้าใจว่ากระบวนการทรศน์เดิม (กระบวนการทรศน์นวยุคที่เน้นความรู้ ความเชื่อที่มีจากเหตุผลด้วยกฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ ที่ยึดกฎเกณฑ์เป็นที่ตั้งและคำนึงถึงผลที่เป็นรูปธรรมที่เน้นวัตถุนิยม) ไม่สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เป็นที่มาของความขัดแย้งเพราะต่างยึดมั่นถือมั่นในจุดยืนของตนว่ามีความถูกต้องมากกว่าของผู้อื่นในสังคม ก่อให้เกิดความพยายามในการเอาชนะจนเป็นที่มาของการละเมิดเอาเปรียบผู้อื่น สร้างความเดือดร้อนและปัญหาอุปสรรค คนในสังคมเริ่มมีความเบื่อหน่ายจากปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น จึงเริ่มคิดออกนอกกรอบของกฎเกณฑ์ว่าจะมีทางใดมาช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ การกระทำที่มีคุณธรรมสร้างความดีก็เกิดขึ้นจากความรู้สึกที่เห็นชอบด้วยคนส่วนใหญ่อย่างพร้อมเพรียงกัน ถือเป็นทางเลือกใหม่ที่หักมุมจากความเชื่อเดิมๆ ที่คอยแต่จะกอบโกยหาผลประโยชน์เข้าตนเองเพื่อให้ตนเองเหนือผู้อื่นด้วยคุณค่าทางวัตถุนิยมเป็นหลัก เปลี่ยนมาสร้างการยอมรับผู้อื่นด้วยคุณค่าแห่งความดีงาม ด้วยค่านิยมของการให้ แบ่งปันน้ำใจที่คิดช่วยเหลือเกื้อกูลด้วยความปรารถนาดีให้กันยอมทำให้เกิดยินดีทั้งผู้ให้และผู้รับ เพราะการให้การแบ่งปันเป็นคุณธรรมเบื้องต้นที่ช่วยคลายความยึดมั่น ถือมั่นลงได้ ด้วยการเปิดใจยอมรับความช่วยเหลือ ผู้รับรู้สึกซาบซึ้งขอบคุณในความช่วยเหลือ ผู้ให้เกิดปิติร่วมยินดีเมื่อเห็นผู้รับมีความสุข เมื่อต่างก็มี

ความรู้สึกร่วมคือมีความสุขร่วมกัน ย่อมทำให้บุคคลที่ได้เห็น ได้รู้ รู้สึกยินดีจนเป็นสังคมที่มีแต่คนคิดดี ทำดี คิดทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นแล้วพบกับความสุขทันทีจนเป็นที่ยอมรับในสังคมเพิ่มมากขึ้น เป็นสังคมคุณธรรมที่ตระหนักในความดีงาม ความดีงามนี้จะสามารถเปลี่ยนสังคมที่คอยแก่งแย่งชิงดีมาเป็นเป็นสังคมแห่งการให้ การแบ่งปันที่ไม่สิ้นสุดด้วยคุณธรรมสาราณียธรรม 6 พัฒนาพร้อมไปกับแนวคิดปรัชญาหลังนวยุค ที่ช่วยเปลี่ยนกระบวนทรรศน์ของคนในสังคมให้เป็นสังคมคุณธรรมที่เต็มไปด้วยคนที่มีสัมมาทิฐิตีดีร่วมกับผู้อื่น กระทำดีทั้งกาย วาจา ใจ ด้วยหลักเมตตา เครื่องคิดในศีลธรรมที่ไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น มีความรักความเมตตาให้กันและกัน พร้อมให้ความช่วยเหลือแบ่งปัน รักใคร่สามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการสร้างสังคมให้เกิดความสงบสุข

ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนเห็นว่าปรัชญาหลังนวยุคและคุณธรรมสาราณียธรรม 6 ช่วยปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมของการดำเนินชีวิตที่ดีงาม มีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อส่วนรวมร่วมกัน ด้วยมนุษย์เป็นสัตว์สังคมต้องทำกิจกรรมร่วมกันอยู่ตลอดเวลาและต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อให้พบกับความสุข ต่างจึงต้องให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลในบรรยากาศของความร่วมมือช่วยเหลือกันด้วยหลัก “การสรรหาความคิดร่วม เคารพความเห็นต่าง มองหาจุดเชื่อมโยง รวมความคิดเป็นหนึ่งเดียว ด้วยความรักสามัคคี เอื้อเฟื้อน้ำใจด้วยการแบ่งปัน” เน้นให้เกิดเอกภาพบนความหลากหลาย สร้างความเข้มแข็งเสริมสร้างภูมิด้านทานให้ทั้งทางโลกและทางธรรม สามารถต้านทานกิเลสตัณหาและมายาสังเกีนจริงที่มาในทุกรูปแบบของยุคโลกาภิวัตน์ หลักการแสวงหาความรู้ด้วยปรัชญาหลังนวยุคที่มีคุณธรรมสาราณียธรรม 6 กำกับ จะเป็นเหมือนเกราะคุ้มครองช่วยพัฒนาแก้ไขและลดปัญหาความขัดแย้งในสังคม ด้วยการเปิดหัวใจ เปิดดวงตาให้พบกับความดีงามให้เกิดขึ้นกับบุคคล ชุมชน สังคมและประเทศชาติที่เต็มไปด้วยบุคคลที่มีแต่ความดีงาม สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเกิดขึ้นในทุกสังคมบนโลกใบนี้ เป็นการมีชีวิตที่มีความสุขอย่างยั่งยืนแท้จริง

การสร้างสังคมคุณธรรม ช่วยพัฒนาสังคมให้มีคนดี มีปัญญาพร้อมพัฒนาตนและไม่คิดเบียดเบียนล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นสังคมที่ไม่มีความขัดแย้ง หากเสนอแนวคิดเพื่อต่อยอดส่งเสริมสังคมที่มีการให้และพัฒนาเป็นสังคมแลกเปลี่ยน ทุกคนมีหัวใจที่เต็มไปด้วยความรัก

และความปรารถนาดี มีความยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี และพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ในทาง ที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมด้วยคุณธรรมพรหมวิหาร 4 ประชาชนในสังคมมีพื้นฐานความรู้ และคุณธรรมที่มั่นคง เป็นสังคมที่ยั่งยืนด้วยบูรณาการหลายศาสตร์ความรู้ที่มีคุณประโยชน์ สร้างความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณีพัฒนาและแก้ไข ปัญหาสังคมให้กลายเป็นสังคมช่วยเหลือเกื้อกูล ให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเกิดสมดุลชีวิต ในทุกด้านเพื่อพบความสุขอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กันยารวีร์ สัทธาพงษ์. (2560). อรรถปริวรรตศาสตร์: การตีความของปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคในยุคโลกาภิวัตน์. วารสารเซนตจอร์จ ปีที่ 20 ฉบับที่ 26 มกราคม-มิถุนายน.
- กิริติ บุญเจือ. (2546). ชุดปรัชญาและศาสนาเซนตจอร์จ เล่ม 6 ปรัชญาอรรถปริวรรตของมนุษยชาติ (ช่วงพหุนิยม). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเซนตจอร์จ.
- กิริติ บุญเจือ. (2549). กระบวนทัศน์ 5 กับอรรถปริวรรตหลังนวยุค, "อรรถปริวรรต คู่เวรคู่กรรม ปรัชญาหลังนวยุค. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิริติ บุญเจือ. (2549). อรรถปริวรรต: คู่เวรคู่กรรมปรัชญาหลังนวยุค. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเซนตจอร์จ.
- ชัยวัฒน์ ธีระพันธ์. สุภาพ สิริบรรสพ. กรรณจรียา สุขรุ่ง. (2555). เมล็ดพันธุ์ชีวิตบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร : ตาตา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเอส.อาร์.พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วีระชาติ นิมอนงค์. (2552). รายงานการวิจัย การศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีอรรถปริวรรตศาสตร์ใน คัมภีร์พระพุทธานุชาต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- สมบัติ พรศิริเจริญพันธ์. (2559). เฮอร์เมเนติกส์ : ศาสตร์แห่งการตีความและศิลปะแห่งการเข้าใจ. นนทบุรี : โรงพิมพ์วัชรินทร์ พี.พี.
- Clemm, David. E. (1986). *Hermeneutical Enquiry. Vol.I.* USA: Scholar Press.